

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Športna vzgoja

ORGANIZACIJA PLAVALNIH TEKMOVANJ ZA OTROKE S POSEBNIMI POTREBAMI

DIPLOMSKO DELO

MENTOR:

prof. dr. Damir Karpljuk, prof. šp. vzg.

RECENZENT:

doc. dr. Boro Štrumbelj, prof. šp. vzg.

Avtorica dela:

MARUŠA MILIČEVIĆ

Ljubljana, 2016

Zahvala

Zahvaljujem se prof. dr. Damirju Karpljuku za mentorstvo pri diplomski nalogi, kakor tudi za vso pomoč, dostopnost in prijaznost.

Posebna zahvala je namenjena staršem, predvsem očetu, predsedniku Specialne olimpijade Slovenije, za nasvete pri izdelavi diplomskega dela kakor tud za podporo skozi celoten študij.

Hvala Specialni olimpijadi Slovenije, da sem dobila možnost sodelovati kot prostovoljka, kjer sem pridobila veliko dragocenih izkušenj.

Ključne besede: otroci s posebnimi potrebami, plavanje, tekmovanje, pravila, specialna olimpijada, Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite

ORGANIZACIJA PLAVALNIH TEKMOVANJ ZA OTROKE S POSEBNIMI POTREBAMI

Maruša Miličević

IZVLEČEK

Namen diplomske naloge je bil predstaviti organizacijo plavalnih tekmovanj za otroke s posebnimi potrebami in ugotoviti, kakšno vlogo ima pri tem Specialna olimpijada, Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, ter kakšna je naloga sponzorjev in prostovoljcev.

Sprejemanje takih oseb se postopoma izboljšuje, s tem spreminjamo naš svet in dovoljujemo, da drugačnost postane enakost. Plavanje je življenjskega pomena, na nek način presega pomen vseh drugih športnih dejavnosti in je ena najprimernejših športnih dejavnosti za otroke s posebnimi potrebami. Ko govorimo o športu oseb s posebnimi potrebami, je glavna krovna organizacija, pod katero se športniki združujejo, Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, katerega članica je tudi Specialna olimpijada Slovenije, ki odgovarja na vsa vprašanja, povezana s športom teh oseb. Pod okriljem POK delujejo tri kategorije športnikov invalidov, ki pa so med seboj, ko gre za uradna tekmovanja, nezdružljivi.

Delo z otroki s posebnimi potrebami je specifično in zahteva posebne prijeme, prav zato moramo posebno pozornost nameniti organizaciji tekmovanj za te osebe in se posebej osredotočiti na razvrščanje tekmovalcev v tekmovalne skupine. Pri organizaciji in sami izvedbi pa nepogrešljivo vlogo predstavljajo prostovoljci, ki s svojo energijo in predanostjo na nek način tudi spreminjajo svet in samega sebe.

Key words: children with special needs, swimming, competition, rules, Special Olympics, Sports Federation for the disabled of Slovenia – National Paralympic Committee

ORGANISATION OF SWIMMING COMPETITIONS FOR CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS

Maruša Miličević

ABSTRACT

The aim of this thesis was to introduce the organisation of swimming competitions for children with special needs, and to determine the role of Special Olympics, Sports Federation for the disabled of Slovenia – National Paralympic Committee and the role of sponsors and volunteers.

Acceptance of the disabled is gradually improving and consequently we are changing our world and allowing for difference to become equality. Swimming is of vital importance; in a way it exceeds the significance of all others sports and is at the same time one of the most appropriate sports for children with special needs. The umbrella organisation of sports for persons with special needs under which athletes unite is the Sports Federation for the disabled of Slovenia – National Paralympic Committee, a member of which is also the Special Olympics of Slovenia which is responsible for all questions in regards to sports of the disabled. Under the auspices of the National Paralympic Committee there are three categories of disabled athletes which are incompatible in regards to official competitions.

Working with children with special needs is very specific and requires a special approach this is why special attention should be given to the organisation of competitions which should especially focus on dividing competitors into competitive groups. In the organisation and performance, volunteers play a crucial role and change the world and themselves with their energy and dedication.

Kazalo

1 UVOD	6
2 OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI	7
3 SPECIALNA OLIMPIADA (SOS)	8
3.1 TEMELJNA NAČELA	8
3.2 TEKMOVALNA PRAVILA	9
3.2.1 <i>Pravila Specialne olimpiade</i>	10
3.2.2 <i>Splošna pravila Specialne olimpiade</i>	10
3.3 SOFINANCIRANJE TEKMOVANJ SPECIALNE OLIMPIJADE	10
3.4 SPONZORSTVO	11
3.5 OSEBJE NA TEKMOVANJU	12
3.6 PLAVALNE DISCIPLINE IN ŠTAFETE.....	12
3.7 SISTEM TEKMOVANJA NA SPECIALNI OLIMPIADI	13
4 ORGANIZACIJA PLAVALNIH TEKMOVANJ ZA OTROKE S POSEBNIMI POTREBAMI	14
4.1 NAVODILA ZA ORGANIZACIJO REGIJSKIH IGER IN TURNIRJEV	14
4.1.1 <i>Organizacijski odbor</i>	14
4.1.2 <i>Financiranje</i>	15
4.1.3 <i>Prijava prireditve</i>	15
4.1.4 <i>Zavarovanje prireditve</i>	15
4.1.5 <i>Tekmovalni del prireditve</i>	15
4.1.6 <i>Prva pomoč</i>	17
4.1.7 <i>Informiranje javnosti</i>	17
4.1.8 <i>Skrb za povabljene goste</i>	17
4.1.9 <i>Družabno-zabavni del</i>	18
4.1.10 <i>Zdravstveni program</i>	18
4.1.11 <i>Otvoritev</i>	18
4.1.12 <i>Zaključek</i>	18
4.2 DODATNA NAVODILA ZA ORGANIZACIJO DRŽAVNIH IGER	18
4.2.1 <i>Tekmovalni del prireditve</i>	19
4.2.2 <i>Otvoritev</i>	19
4.3 POMEN DISKVALIFIKACIJ	20
4.4 POSTOPEK ZA OPTIMALNO RAZVRŠČANJE V TEKMOVALNE SKUPINE	20
5 ZVEZA ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE – PARAOLIMPIJSKI KOMITE	22
5.1 CILJI ZVEZE.....	22
5.2 NALOGE ZVEZE	23
5.3 TEKMOVALNA PRAVILA	24
5.4 FINANCIRANJE	24
6 PROSTOVOLJSKO DELO	25
6.1 PROSTOVOLJSTVO PRI SPECIALNI OLIMPIADI	26
7 SKLEP	27
8 VIRI	28

1 Uvod

Karpljuk idr. (2013) navajajo, da je otrok s posebnimi potrebami sposoben učenja in napredka na vseh razvojnih področjih, zato moramo težiti k temu, da bo dejaven na vseh področjih življenja. Delo z otroki z posebnimi potrebami zahteva specifične pristope, ki izhajajo iz njegovih sposobnosti in potreb. Motnja oziroma ovira z vsemi posledicami je le ena od značilnosti, ki jo moramo odrasli prepoznati in upoštevati pri načrtovanju in izvajanju.

Gibalna dejavnost izboljša duha in zdravje, veliko prispeva tudi k boljši umski storilnosti in boljšemu duševnemu zdravju. Zato je zelo pomembno, da se otroci s posebnimi potrebami udeležujejo na različnih področjih in da vzdržujejo primerno stanje. Zaradi svojih posebnih potreb potrebujejo takšni otroci več pozornosti, motivacije, več bližine in ljubezni, da si lahko pridobijo samozavest, ohranijo primerno telesno gibljivost in moč ter razvijejo svoj pravi potencial (Košir, 2010, v Karpljuk idr., 2013).

»Plavanje presega pomen drugih športnih dejavnosti in je ena najprimernejših za osebe s posebnimi potrebami. Osebam s prizadeto sposobnostjo gibanja omogoča pomembno samostojnost pri gibanju, nasploh krepi telesne sposobnosti in ugodno vpliva na duševno počutje ter oblikovanje pozitivnih vedenjskih vzorcev« (Kapus idr., 2001, str. 302).

Plavanje je osnovna športno-rekreativna zvrst in predstavlja človekovo naravno gibanje. Je športna dejavnost, ki intenzivno aktivira srčno-žilni in dihalni sistem, hkrati pa zaposluje in razvija poglobitve mišične skupine (Prešern, 1989, v Karpljuk idr., 2013).

Redno plavanje ima lahko enake učinke kot različne oblike psihoterapije, je življenjsko pomembno. Sodi med gibanja, ki jih ne moremo pridobiti z vsakodnevnimi dejavnostmi, kot so hoja, tek, lezjenje ali plazenje (Cakiči, Križnar in Vajs, 2011).

Ker je delo z otroki s posebnimi potrebami specifično, moramo posebno pozornost nameniti organizaciji plavalnih tekmovanj za le-te. Ključno vlogo predstavlja organizacijski odbor, na čelu katerega je vodja prireditve. Vodja prireditve je tisti, ki določi splošne cilje in načrtuje program celotne prireditve, pri tem pa mora upoštevati populacijo in število udeležencev, kakor tudi primernost objektov, število prostovoljcev in materialne zmožnosti. Ko govorimo o organizaciji tekmovanj za otroke s posebnimi potrebami, se moramo zavedati tudi pomena Specialne olimpiade in Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite. Pri organizaciji tekmovanj moramo pozornost nameniti financam, saj je ravno finančni vložek tisti, ki omogoča izvedbo vsega skupaj. Zelo pomembno vlogo na tovrstnih prireditvah imajo prostovoljci, brez katerih si ne moremo predstavljati izvedbe nekega dogodka (L. Miličević, osebna komunikacija, marec 2016).

Vidovič, Srebot, Cerar in Markun Puhan (2003) so ugotovili, da je pri takih osebah ustvarjalnost manj razvita, zato mora biti vse usmerjeno k spodbujanju otrokove in mladostnikove gibalne ustvarjalnosti. Poudarjen mora biti individualni pristop, upoštevane morajo biti otrokove sposobnosti, otroku pa zastavimo takšen cilj, ki ga je sposoben doseči. Uspeh oziroma sodelovanje na športnem področju utrjuje posameznikovo samozavest in mu omogoča druženje z vrstniki. Športni program tako spodbuja zanimanje za dogajanje v ožjem in širšem okolju, kar vpliva na otrokov spoznavni, socialni in čustveni razvoj.

Cilj diplomske naloge je ugotoviti, kako poteka organizacija plavalnih tekmovanj za otroke s posebnimi potrebami, kaj k sami organizaciji tekmovanj prispevata Specialna olimpiada Slovenije in Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, ter kakšno vlogo imajo pri tovrstnih dogodkih prostovoljci in sponzorji.

2 Otroci s posebnimi potrebami

Sprejemanje otrok s posebnimi potrebami se postopoma izboljšuje, ne pozabimo na čase, ko so takšne otroke zapirali v zavode, jih skrivali ter celo zdravili njihovo bolezen z vsemi mogočimi zdravili, tudi z elektrošoki in pomirjevali. S sprejemanjem takih otrok v družbo spreminjamo naš svet in dovoljujemo, da drugačnost postane enakost (Tomič, 1994).

Vsak se rodi s prirojenimi dispozicijami, kako se bodo te dispozicije razvile, pa je odvisno od okolja, v katerem živi, in od njegove lastne aktivnosti. Med seboj so tesno povezana vsa področja razvoja in se skozi razvoj prepletajo in dopolnjujejo. Standard ozaveščenosti in izobrazbe raste iz leta v leto, kljub temu pa se za opis otrok s posebnimi potrebami še vedno uporabljajo najrazličnejše besede: prizadet, defekten, zaostal, idiot, debil in marsikatera druga. Te besede so žal del vsakdanjika ljudi in največkrat jih uporabljamo kot žaljivke. Besede so dobile celo zaničevalno in žaljivo konotacijo in opisujejo stanje otrok, kakor da so sami krivi za svoje stanje (Karpljuk idr., 2013).

Po zakonu so otroci s posebnimi potrebami otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja in otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami. Taki otroci potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene oziroma posebne programe vzgoje in izobraževanja (Krapše, 2004, v Karpljuk idr., 2013).

Karpljuk idr. so ugotovili, da se načini in stopnja potrebne pomoči razlikujejo od posameznika do posameznika. Prav tako je različno trajanje, pri enih krajši čas, pri drugih pa vse življenje. Od tod tudi izraz osebe s posebnimi potrebami, saj pri številnih posebne potrebe niso vezane le na čas otroštva.

»Plavanje je ena najprimernejših dejavnosti za ljudi s posebnimi potrebami. Zlasti tistim s prizadeto motoriko omogoča izjemno pomembno samostojnost pri gibanju, nasploh krepi telesno sposobnost in ugodno vpliva tudi na duševno počutje« (Vute, 1999, str. 94).

Ko gre za šport oseb z posebnimi potrebami, je krovna organizacija, pod katero se vsi športniki invalidi združujejo, Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, in v veliki meri jih ta tudi financira. Ena izmed organizacij Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskega komiteja je Specialna olimpijada Slovenije (L. Miličević, osebna komunikacija, avgust 2016).

3 Specialna olimpiada (SOS)

Slogan specialno-olimpijskega gibanja: »Pustite mi zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu.« ("Spoznajte nas", 2016).

Cakiči idr. (2011) navajajo, da je Specialna olimpiada svetovni program, ki je opredeljen kot poseben športni in kulturni program za osebe z zmernimi in s težjimi motnjami v duševnem razvoju ter drugimi dodatnimi motnjami. Gibanje Specialne olimpiade odgovarja na vsa vprašanja glede športa oseb z motnjami v duševnem razvoju, s svojim načinom organiziranosti in z idejami zagotavlja:

- kakovostno in zdravo življenje,
- redno športno vadbo,
- tekmovanja, na katerih se pomerijo enaki z enakimi in imajo vsi enako možnosti za uspeh ali poraz,
- socializacijo in samopotrjevanje,
- koristno zapolnitev prostega časa,
- dokazovanje njihovih sposobnosti in njihovega poguma širši javnosti,
- ozaveščanje okolja, sprejemanje drugačnosti in razvijanje pozitivnega odnosa do oseb z motnjami v duševnem razvoju.

»S svojo bogato ponudbo različnih športov specialna olimpijada otrokom, mladostnikom in odraslim z motnjami v duševnem razvoju omogoča razvijanje in ohranjanje psihofizičnih sposobnosti, učenje novih spretnosti, krepitev poguma in prijateljstva, razvijanje sodelovanja, občutenje sreče in zadovoljstva ob doživetem uspehu ter delitev uspeha s trenerji, prijatelji, z drugimi športniki specialne olimpijade in z družinskimi člani« (Cakiči idr., 2011, str. 6).

3.1 Temeljna načela

Cakiči idr. (2011) so navedli naslednja temeljna načela:

- Dosleden in reden trening pod strokovnim vodstvom trenerja, s poudarkom na fizični aktivnosti, ki je bistvenega pomena za razvoj športnih spretnosti, kot je tudi tekmovanje med tistimi z enakimi zmoglostmi najprimernejše za preizkušanje teh spretnosti.
- Vsaka oseba z motnjami v razvoju, ki zadovoljuje osnovne zahteve za članstvo v specialni olimpijadi, mora imeti tudi možnost uporabe programov le.te.
- S treningi in tekmovanji izboljšuje motorične sposobnosti teh oseb, razvija kognitivne in socialne zmogljivosti.
- Prestopa rasne, verske in politične meje ter ponuja možnosti športnega treninga in tekmovanja vsem sposobnim z motnjami v duševnem razvoju – v skladu z njihovimi željami, potrebami in sposobnostmi.
- Omogoča športno aktivnost, ki športniku pomeni izziv in mu hkrati daje možnost, da izkoristi vse svoje zmogljivosti, ne glede na to, kakšne so njegove sposobnosti.
- Podpira koncept razvijanja športnih disciplin oseb z motnjami v duševnem razvoju v povezavi s športnimi disciplinami, ki jih razvijajo športne organizacije, katerih člani so osebe brez motenj v duševnem razvoju.

- Ob športnih tekmovanjih zagotavlja kulturne programe, npr. razstave, plese, gledališke predstave, obiske zgodovinskih in naravnih znamenitosti.
- Išče možnosti predstavitve športov iz svojega programa na drugih večjih športnih prireditvah in tekmovanjih.
- Krepi sodelovanje z učenci v rednih šolah in športnih društvih.
- Zagotavlja priznanja, ki so slovesno podeljena vsem tekmovalcem.
- Spodbuja k vključevanju čim več prostovoljcev, npr. učencev, dijakov, študentov, zaposlenih in pa tudi upokojenih.
- Uveljavlja tekmovanje in druge prireditve kot športne dogodke, ki si zaslužijo širšo pozornost.
- Zahteva dosledno spoštovanje pravil fair playa.

3.2 Tekmovalna pravila

Cakiči idr. (2011) navajajo naslednja tekmovalna pravila:

- Tekmovalci na vseh posamičnih tekmah morajo biti ločeni po spolu.
- Če v neki disciplini sodeluje samo en plavalec, mora preplavati celotno razdaljo, da se kvalificira, oziroma, da ima uradno priznan rezultat.
- Plavalec mora ostati in končati tekmo v isti stezi.
- V vsaki tekmi se mora plavalec po obratu dotakniti zidu bazena ali konca steze.
- Obrat mora izvesti na steni, ni dovoljeno stopiti na dno bazena ali se odriniti od dna.
- Plavalec lahko stopi na dno bazena pri prostem plavanju ali pri prostem delu mešanega plavanja, ampak ne sme hoditi.
- Vlečenje za progo ni dovoljeno.
- Plavalec, ki na kakršen koli način ovira drugega plavalca, je diskvalificiran. Če je prekršek nameren, mora vrhovni sodnik o tem obvestiti predstavnika prireditelja in predstavnika organizacije, katere član je plavalec.
- Vsako sredstvo, tudi kopalke, ki bi lahko povečalo plovnost, je prepovedano.
- Očala so dovoljena.
- Plavalec ne sme imeti na telesu nobenih lepilnih trakov, razen če jih odobri medicinska komisija FINE.
- Plavalec, ki za disciplino ni prijavljen, a gre, medtem ko ta poteka, v vodo, je diskvalificiran v prvi naslednji disciplini, za katero je prijavljen.
- V vsaki štafeti morajo biti prijavljeni štirje plavalci.
- Pri štafetah je diskvalificirano moštvo, katerega plavalec je pri predaji skočil v vodo tako, da se s stopali ni dotikal štartnega bloka v trenutku, ko se je plavalec v vodi dotaknil zidu.
- Vsaka štafeta je diskvalificirana, če je njej član, ki ni na vrsti za plavanje, skoči v vodo, medtem ko tekma traja in vsi plavalci še niso na cilju.
- Člane moštva štafete in vrstni red njihovega plavanja je treba določiti pred tekmo.
- Vsak član lahko na tekmi plava samo enkrat.
- Člani štafet v predtekmovanju in finalu se lahko zamenjajo.
- Člani spremenjene štafete ne morejo biti plavalci, če na tekmovanje niso prijavljeni.
- Če člani štafete ne plavajo v prijavljenem vrstnem redu, je štafeta diskvalificirana.
- Zamenjava posameznih članov po izvedeni prijavi je mogoča le v primeru dokumentiranje zdravniške pomoči.

- Vsak plavalec, ki konča tekmo ali svoj del v štafeti, mora zapustiti bazen čim prej, ne da bi oviral druge – če ne ravna tako, je štafeta diskvalificirana.
- Če je bila s kakršnimkoli motenjem ogrožena uspešnost nekega plavalca, mora vrhovni sodnik prizadetemu omogočiti start v naslednji predtekmovalni skupini.
- Prepovedana je kakršna koli pomoč pri določanju tempa.

3.2.1 Pravila Specialne olimpijade

Cakiči idr. (2011) pravijo, da temeljijo pravila plavalnega tekmovanja na pravilih mednarodne plavalne zveze (FINA), razen v primerih, ko se ta ne skladajo z uradnimi pravili specialne olimpijade za plavalna tekmovanja. V tem primeru veljajo pravila specialne olimpijade. Izvajanje štartnega skoka ali tekmovanje v skokih v vodo je prepovedano za športnike z Downovim sindromom in z diagnozo atlanto-aksialne nestabilnosti. Seznam disciplin naj bi omogočal tekmovanje športnikom vseh sposobnosti. Odgovornost trenerja je, da prilagodi vadbo posameznikovim sposobnostim ter njegovemu znanju in interesu.

3.2.2 Splošna pravila Specialne olimpiade

- Če tekmovalec stopi na dno med plavanjem, to ne pomeni diskvalifikacije, če pa pod dnu bazena hodi, je diskvalificiran.
- Tekmovalec lahko stopi na dno bazena, zato da se spočije v naslednjih disciplinah: v vseh disciplinah drsenja, disciplinah z asistenco in v disciplini plavanje brez asistenc na 15 metrov.
- Če tekmovalec hodi po dnu bazena ali skače, se odriva, je diskvalificiran – pravilo ne velja za hojo na 15 metrov.
- Pomočniki starterja lahko pomagajo plavalcu, če ima ta okvarjen sluh ali vid.
- Na tekmovanju plavalec ne sme uporabljati pripomočkov, ki bi izboljšali njegovo plovnost, hitrost ali vzdržljivost – plavalna očala so dovoljena.
- Tekmovalcu lahko pomagamo iz vode, če nas prosi oziroma če ne more sam iz nje (Cakiči idr., 2011).

3.3 Sofinanciranje tekmovanj Specialne olimpiade

Pravilnik o sofinanciranju tekmovanj Specialne olimpiade Slovenije (2016) navaja, da Specialna olimpiada Slovenije sofinancira tista tekmovanja, ki jih organizirajo posamezni lokalni organizatorji, na osnovi sprejetega letnega programa SOS. Sofinancira organizacijo tistih tekmovanj, ki jih organizatorji pripravijo za tekmovalce SOS v Republiki Sloveniji. Za enodnevna tekmovanja SOS nameni organizatorju znesek v višini 300€ ter 2,50€ na tekmovalca. Za večdnevna tekmovanja pa nameni organizatorju znesek v višini 300€ po športu in pomnoženo s številom tekmovalnih dni, ter 2,50€ na udeleženega tekmovalca. SOS sofinancira organizatorjem enodnevnih in večdnevni tekmovanj:

- najem tekmovališč in prireditvenih prostorov,

- otvoritveno slovesnost (v skladu s protokolom tekmovanj SOS),
- stroške ozvočenja,
- plačilo sodnikov,
- najem opreme za izvedbo tekmovanj,
- prehrano.

Zraven sofinanciranja zagotavlja tudi propagandne materiale, kot so: zastava SOS, transparenti SOS in pokroviteljev, promocijske plakate za oglaševanje, objavo tekmovanja na spletnih straneh SOS in Facebook strani ter zagotovi medalje in štartne številke (Pravilnik o sofinanciranju tekmovanj Specialne olimpiade Slovenije, 2016).

Zahtevek za sofinanciranje poda organizator pisno v roku 30 dni od zaključka tekmovanja. V kolikor zahtevka ne odda, se predvideva, da odstopa od možnosti sofinanciranja. Zahtevek mora vsebovati:

- finančno poročilo s kopijami računov,
- vsebinsko poročilo o tekmovanju,
- uradne rezultate tekmovanja,
- račun ali zahtevek za sofinanciranje, naslovljen na SOS,
- fotografije, kjer je jasno razvidna postavitve transparentov in drugih promocijskih materialov, uporaba pravih zastav SOS.

V kolikor organizator ni porabil vseh navedenih sredstev, ni upravičen do sofinanciranja tekmovanja. Tudi v primeru, da organizator z računi ni prikazal celotnega sofinanciranega zneska, mu SOS sofinancira tekmovanje do dejanske porabe. Razlika se ne prenaša na prihodnja tekmovanja. V 8 dneh od prejete zahtevka SOS pregleda dokumentacijo in v kolikor ni nepravilnosti, opravi izplačilo sofinanciranja. V primeru nepravilnosti ali nepopolnega zahtevka, ima organizator 10 dni časa za morebitne popravke, v nasprotnem primeru ni upravičen do izplačila sofinanciranja (Pravilnik o sofinanciranju tekmovanj Specialne olimpiade Slovenije, 2016).

3.4 Sponzorstvo

Na spletni strani Specialne olimpiade Slovenije so navedeni naslednji sponzorji:

- Specialna olimpiada Slovenije,
- Zveza Sožitje,
- Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite,
- Wienerstadtsche,
- Lemit Plus,
- Coca-cola,
- Innovatif (Spoznajte nas, 2016).

Fundraising and Development (2012) navaja, da je v povezavi s sponzorji pomembno naslednje:

- sponzorji se obravnavajo kot sponzorji, ponudniki ali podporniki; v svojem programu ali izdelkih ne smejo uporabiti imena Specialna olimpiada,
- pravila ne dovoljujejo, da bi sponzorji ime tekmovanja uporabili v svojo korist,

- sponzorji ali drugi organizacijski podporniki lahko v svojem programu ali izdelku navedejo, da gre za promocijo ali zbiranje sredstev v korist akreditiranemu programu, vendar v skladu s standardi in zahtevami programa.

Za pristop in sporazum z gibanjem Specialne olimpiade za organizacijo sponzorjev lahko Specialna olimpiada pooblasti delegacijo (DOC), da priskrbi koorprativne sponzorje pod pogoji, ki so določeni v pisni pogodbi Specialne olimpiade (Fundraising and Development, 2012).

Časi za sponzorstvo niso najboljši, veliko sponzorstva se uresničuje preko uslug. Coca-cola sponzorira na letni ravni in sicer, koliko kilometrov prekolesarijo ali pretečejo njihovi delavci, toliko denarja (€) donirajo. Vsak organizator tekmovanja ima pravico uporabiti logotip Specialne olimpiade za to, da pridobi morebitne nove sponzorje (L. Miličević, osebna komunikacija, avgust 2016).

3.5 Osebj e na tekmovanju

Cakiči idr. (2011) v priročniku navajajo naslednje uradne osebe, ki prisostvujejo na tekmovanju:

- vodja tekmovanja,
- glavni sodnik,
- sodniki,
- vodja časomerilcev,
- časomerilci,
- štarter,
- reševalec iz vode (mora imeti veljavno licenco).

Za večja tekmovanja je priporočljiv tudi tehnični delegat ali drugo osebj e, odvisno od potreb.

3.6 Plavalne discipline in štafete

Cakiči idr. (2011) so v priročniku navedli naslednje discipline in štafete, ki se pojavljajo na plavalnih tekmovanjih specialne olimpiade.

Discipline:

- hoja na 15 metrov,
- drsenje na 15 metrov,
- drsenje na 25 metrov,
- plavanje na 10 metrov ob pomoči,
- plavanje na 15 metrov brez pomoči,
- prosto (25 m, 50 m, 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m),
- hrbtno (25 m, 50 m, 100 m, 200 m),
- prsno (25 m, 50 m, 100 m, 200 m),
- delfin (25 m, 50 m, 100 m, 200 m),
- mešano (100 m, 200 m, 400 m).

Štafete:

- prosto (4 x 25 m, 4 x 50 m, 4 x 100 m, 4 x 200 m),
- mešano (4 x 25 m, 4 x 50 m, 4 x 100 m).

Vse štafete se lahko izvajajo tudi v združenih oblikah (Cakiči idr., 2011).

3.7 Sistem tekmovanja na Specialni olimpiadi

- Lokalne igre (znotraj centrov)
- Regionalne igre (Ljubljansko-dolenjska, Mariborsko-pomurska, Primorsko-notranjska, Celjsko-koroška in Gorenjska regija) in MATP
- Državne (poletne, zimske in ATP igre)
- Mednarodni turnirji v posameznih športih
- Evropske igre
- Svetovne (poletne in zimske) igre, ki so na vsaki dve leti, ko ni običajnih OI (Prezentacija specialne olimpiade Slovenije, 2012).

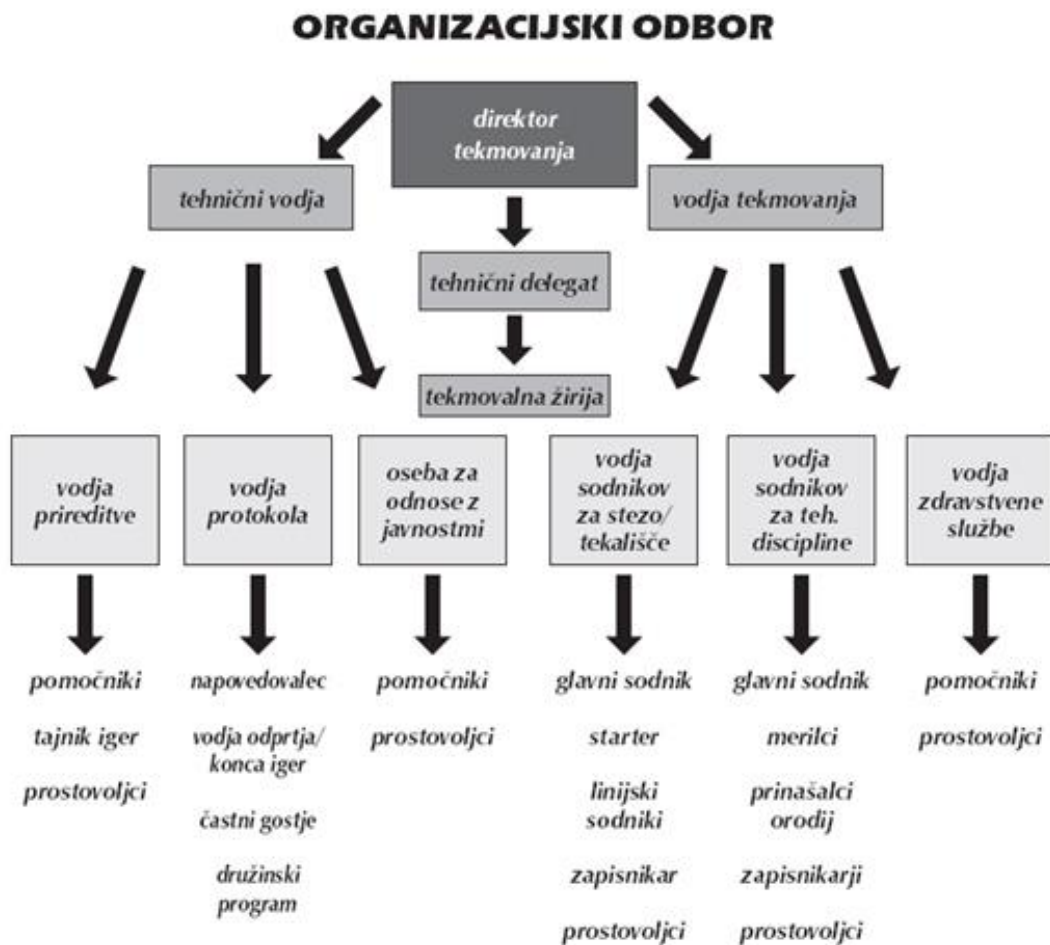
4 Organizacija plavalnih tekmovanj za otroke s posebnimi potrebami

4.1 Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev

Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev (2016) pravijo, da sta za izvedbo regijskih iger odgovorna organizator in vodja regije, za izvedbo turnirja pa sta odgovorna organizator in glavni trener. Regijske igre (praviloma trije športi po izboru organizatorja) in turnirji so praviloma enodnevna prireditve, igre pa morajo zraven športnega dela vsebovati tudi zabavno-družabni program.

4.1.1 Organizacijski odbor

Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev (2016) navajajo, da delo v organizacijskem odboru razdelimo po področjih in zanje zadolžimo posamezne člane, ki poiščejo sodelavce zunaj organizacijskega odbora. Okvirna sestava organizacijskega odbora:

Slika 1: Primer organizacijskega odbora (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.2 Financiranje

Prihodke predstavlja dotacija SOS – Specialna olimpiada Slovenije (glede na letni finančni načrt), kotizacije (glede na letno predpisane kotizacije) in pokrovitelji, za katere poskrbi organizator. Odhodke predstavlja najem športnih in drugih objektov, stroški tekmovanja (sodniki, časomerilci, ozvočenje...), darila za tekmovalce, stroški družabnega dela (otvoritvena slovesnost, zaključek, ples), stroški prehrane,... Za sofinancirani znesek s strani SOS zavezanci za DDV pošljejo pripravljen zahtevek za sofinanciranje, lokalni organizatorji, ki niso zavezanci za DDV, pa izstavijo račun (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.3 Prijava prireditve

Če je tekmovanje javna prireditev, moramo to v skladu z zakonodajo prijaviti na upravni enoti oziroma lokalni policijski postaji (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.4 Zavarovanje prireditve

Društvo Specialna olimpiada Slovenije ima s pokroviteljem Zavarovalnico Wienerstadtsche sklenjeno zavarovalno polico, in sicer zavarovanje odgovornosti prireditelja za prireditve športnega udejstvovanja oseb z motnjami v duševnem razvoju do maksimalno 1000 udeležencev na prireditvi (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.5 Tekmovalni del prireditve

Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev (2016) navajajo naslednje:

- **Izbor lokacije**

Tekmovališča naj bodo kar se da kvalitetna.

- **Razpis** – z logotipi SOS in uradnih sponzorjev, naj vsebuje:

- ime prireditelja (Društvo Specialna olimpiada Slovenije),
- ime organizatorja,
- kraj in datum tekmovanja, program prireditve,
- tekmovalne discipline,
- osnovna pravila,
- pogoje za tekmovanje (število stez),
- vrsto priznanj, ki bodo podeljena,
- pogoje in rok za prijavo,
- prijavnico,
- urnik celotne prireditve,
- možnost dodatnih informacij (kontaktne osebe),

- urejenost prehrane.

Razpis mora biti po elektronski pošti poslan vsem članicam SOS vsaj 30 dni pred začetkom iger. Poslati ga je treba tudi na sedež SOS-a in sicer v elektronski obliki, primerni za objavo na spletni strani SOS.

- **Pravila** – morajo potekati po mednarodnih pravilih SO oziroma po pravilih SOS.

Na regijskih igrah lahko nastane ekipa z neomejenim številom tekmovalcev, na turnirjih pa lahko organizator določi maksimalno število tekmovalcev ekipe. Na regijskih igrah moramo organizirati tekmovanja v vsaj treh uradnih športih SOS, tekmovalec pa ne more tekmovalci v dveh športih. Tekmovalci z nižjimi sposobnostmi lahko tekmujejo v eni disciplini, tisti z višjimi sposobnostmi pa v dveh disciplinah. Trenerjeva dolžnost je, da v prijavi navede tekmovalčev rezultat, na osnovi katerega ga razdelimo v primerno skupino.

- **Sodniki**

Izkušnje so pokazale, da je bolje najeti izkušene ekipe sodnikov in ne na hitro priučene prostovoljce. Sodnike moramo seznaniti s posebnostmi tekmovalcev v SO in tudi s posebnostmi pravil SO. Vse tekmovalce morajo obravnavati enako in v nobenem primeru ne smejo odstopati od veljavnih oziroma dogovorjenih pravil, njihov pristop mora biti resen in profesionalen. Po možnosti naj bodo sodniki enotno oblečeni.

- **Razpored prostovoljcev**

Prostovoljce zberemo med srednješolci, študenti, starši,... Pomagajo tako pri sprejemu ekip, kot spremljevalci, pomočniki sodnikov, sodelujejo pri aktivnostih, itd.

- **Urn timer tekmovanja**

Izdela ga organizator v sodelovanju s sodniki.

- **Štartna lista**

Pri izdelavi organizator sodeluje z vodjo regije, pri turnirjih pa pomagajo trenerji. Število tekmovalcev v eni tekmovalni skupini je največ 8 in najmanj 3, najboljšo skupino v konkurenci označimo s številko 1. V kolikor tekmovalec na tekmovanju izboljša svoj rezultat za več kot 15%, bo diskvalificiran.

- **Štartne številke in medalje**

Štartne številke mora prevzeti organizator po vnaprejšnjem dogovoru o številu le.teh na sedežu SOS. Po končanem tekmovanju mora oprane in po vrstnem redu zložene vrniti na sedež ali jih posreduje naslednjemu organizatorju. Prav tako prevzame medalje po vnaprejšnjem dogovoru, na hrbtni strani jih opremi z nalepkami z imenom tekmovanja, krajem, datumom in logotipom SOS ali logotipom tekmovanja. Preostanek medalij vrne brez nalepk na sedež SOS

- **Sestanek vodij ekip**

Na sestanku predstavimo tekmovalno žirijo, v kateri naj bodo: vodja tekmovanja, glavni trener, vodja regije, predstavnik trenerjev, predstavnik organizatorja in sodnik.

- **Oglasna deska**

Objavljamo neuradne rezultate, kar omogoča trenerjem, da lahko pravočasno (15 minut po končani disciplini) vložijo morebitno pritožbo, tekmovalna žirija pa jo lahko takoj razreši.

- **Trenerjem ni dovoljen pristop na tekmovališče**

Razen v izjemnih primerih.

- **Ekipa za podelitev priznanj**

Ekipa mora biti zanesljiva, zagotoviti mora zadostno število medalj in trakcev. Če je le možno, priznanja podeljujemo med tekmovanjem in ne po končanem tekmovanju. Podeljujemo jih za vsako skupino posebej od zadnjega do prvega mesta. K podelitvi priznanj poskušamo pritegniti znane osebnosti iz sveta športa, glasbe,...

- **Uradni rezultati**

V roku 10 dni mora organizator poslati uradne rezultate v elektronski obliki vsem ekipam, ki so sodelovale na tekmovanju.

4.1.6 Prva pomoč

Ves čas prireditve mora biti prisotna medicinska pomoč (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.7 Informiranje javnosti

Pripravimo informacije o Specialni olimpiadi in na splošno o prireditvi. Informacije moramo posredovati medijem pred in po igrah, jih pritegniti z različnimi zgodbami. Pri informiranju ne smemo pozabiti na uradne sponzorje ter na omembo filozofije specialno-olimpijskega gibanja (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.8 Skrb za povabljene goste

Če je mogoče, povabimo znane osebe iz kraja organizatorja, predstavnike lokalnih društev Sožitje, predstavnike Zveze Sožitje, predstavnike vodstva Specialne olimpiade Slovenije, predstavnike uradnih in drugih sponzorjev (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.9 Družabno-zabavni del

Izbrati moramo primerno lokacijo, kjer lahko že med tekmovanjem organiziramo različne delavnice. Ples in glasbo lahko nadgradimo z ogledom znamenitosti, značilnosti (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.10 Zdravstveni program

V skladu z dolgoročnim načrtom SOS se zdravstveni program izvede vsako leto na enih regijskih in državnih igrah oziroma državnem turnirju. Organizator se mora posvetovati s sekretarko (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.1.11 Otvoritev

Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev (2016) izpostavljajo naslednje:

- zastavo SOS obesimo pred otvoritvijo ali pred prisego tekmovalcev (če ni mogoče izvesti med otvoritvijo),
- pozdrav tekmovalcem, trenerjem, gostom, staršem, predstavnikom...,
- slavnostni vhod ekip s predstavitvijo,
- pozdravni nagovor (predstavnik Organizacijskega odbora, predstavnik Zveze Sožitje, predstavnik SOS, lokalni predstavniki, predstavnik tekmovalcev...),
- krajši kulturno-zabavni program,
- prihod in dvig zastave (v kolikor ta še ni izobešana),
- slavnostna prisega tekmovalcev,
- slavnostna prisega sodnikov,
- otvoritev iger.

4.1.12 Zaključek

Zaključek naj bo manj formalen kot otvoritev, predvsem naj bo sproščen in zabaven. Tekmovalcev podelimo priznanja, če med tekmovanjem nismo uspeli podeliti vseh. Zastavo simbolično predamo naslednjemu organizatorju (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.2 Dodatna navodila za organizacijo državnih iger

Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev (2016) navajajo nekatere razlike. Zimske državne igre potekajo praviloma 2, poletne pa 3 dni. Pri organizaciji letih si odgovornost delita organizator iger in Olimpijski odbor Specialne olimpiade Slovenije, ki imenuje

tehničnega delegata. Predstavniki organizatorja je pred igrami povabljen na seje, na katerih poroča o pripravah na tekmovanje. Pri organizaciji državnih iger se pojavi tek olimpijske plamenice, organizirajo se tematske okrogle mize, pomembno je sodelovanje s klubom staršev, za vsake igre pa moramo izbrati slogan, to je misel, ki smiselno zaokrožuje igre.

4.2.1 Tekmovalni del prireditve

- **Pravila**

Na državnih igrah moramo tekmovanja organizirati v vseh uradnih športih SOS. Maksimalno število tekmovalcev ene ekipe v sodelovanju z organizatorji določi OI SOS. Dan pred finalnimi tekmovanji moramo izvesti kvalifikacije in na osnovi rezultatov iz predtekmovanja oblikujemo dokončne skupine za finalna tekmovanja. Vsi tekmovalci morajo kljub predtekmovanju imeti prijavljen rezultat. Če je v določeni skupini malo prijavljenih tekmovalcev, v tej skupini kvalifikacij ne izvedemo. Osnovo za morebitno diskvalifikacijo predstavlja rezultat iz kvalifikacij. Če tekmovalec iz objektivnih razlogov v predtekmovanju ne nastopi, ga razvrstimo glede na prijavljen rezultat (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.2.2 Otvoritev

Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev (2016) za organizacijo državnih prvenstev navajajo naslednji razpored dogodkov:

- pozdrav tekmovalcev, trenerjem, lokalnim gostom, staršem, predstavnikom SOS in Zveze Sožitje, sponzorjem,...
- slavnosti prihod ekip s predstavitvijo,
- državna himna,
- pozdravni nagovor,
- krajši kulturno-zabavni program,
- prihod in dvig zastave (ob himni SOS),
- slavnostna prisega tekmovalcev,
- slavnostna prisega sodnikov,
- prižiganje ognja,
- otvoritev iger.

Na državnih prvenstvih lahko tekmovalci nastopajo v dveh različnih nivojih. V nižjem nivoju plavajo 10 in 25 metrov s pripomočki ter 25 metrov v treh slogih, v višjem nivoju pa 50, 100 in 200 metrov v vseh treh slogih (Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev, 2016).

4.3 Pomen diskvalifikacij

Zaradi edinstvenega procesa razvrščanja je bilo uvedeno posebno pravilo, ki zagotavlja, da športniki tekmujejo z drugimi športniki podobnih sposobnosti in da se na vsakem tekmovanju maksimalno potrudijo (Sport Rules, 2016).

Sport Rules (2016) navajajo pravilo odstotka, ki pravi, da se odstotek vzpostavi in objavi za vsak dogodek posebej, športnikov rezultat pa ne sme presegati tega odstotka. V kolikor športnikov rezultat iz predtekmovanja odstopa od doseženega rezultata za določen odstotek, bo tekmovalac diskvalificiran. Če vodstvo tekmovanja ugotovi, da športnik ni tekmoval z največjim naporom z namenom pridobitve prednosti, ima vso pravico do sankcioniranja.

4.4 Postopek za optimalno razvrščanje v tekmovalne skupine

Zagotavljanje poštenega razvrščanja športnikov je ena ključnih dolžnosti organizatorja tekmovanja. Kriteriji določajo, na kakšen način so športniki razvrščeni znotraj skupin v konkurenci (Sport Rules, 2016).

Specialna olimpiada predlaga smernice, ki dovoljujejo 15 % razlike od najboljšega oziroma najslabšega rezultata iz predtekmovanja. Glavni trener ekipe je zadolžen za to, da je ocena športnika pravilna in da odraža njegovo sposobnost. Zelo pomemben dejavnik pri razvrščanju v skupine predstavljata tudi starost in spol. Postopek za razvrščanje v skupine je naslednji:

1. Razdelitev po spolu

Športnike razdelimo v dve skupini, v katerih športniki praviloma tekmujejo, razen če pravila omogočijo dogodek mešanih spolov.

2. Razdelitev po starosti

Športnike razdelimo v kategorije 8-11, 12-15, 16-21, 22-29 in več kot 30 let.

3. Razdelitev po sposobnostih

Za oba spola in vse starostne kategorije velja uvrstitev športnikov v padajočem vrstnem redu glede na predložene rezultate. V skupino so športniki uvrščeni tako, da so najboljši oziroma najslabši rezultati čim bližje 15 % razliki (če število tekmovalcev ni manj od treh ali več kot osem). Narava sojenja onemogoča uporabo rezultatov iz prejšnjih tekmovanj (Sport Rules, 2016).

Če nam po tem postopku ne uspe narediti skupin z najmanj tremi tekmovalci, sledi:

- razdelitev po spolu in združevanje starostnih kategorij znotraj 20 %, pri čemer moramo biti pozorni na to, da razlika v letih ni prevelika,
- razdelitev po spolu, pri čemer upoštevamo starostne kategorije in povečamo razliko na 25 %,
- razdelitev po spolu, združitve starostnih kategorij znotraj 25 %,
- razdelitev mešano po spolu znotraj istih starostnih skupin in znotraj 25 %,
- mešamo spole s kombinacijo starostnih skupin in znotraj 25 %.

Če tudi na ta način ne dosežemo rezultata, lahko skupino tvorita dva tekmovalca ali en sam. V tem primeru je skoraj nujno, da med seboj tekmujeta dve različni skupini tako, da ne tekmujejo sami s seboj, rezultate pa razglasimo ločeno. S tem morajo biti udeleženci tekmovanja v naprej seznanjeni (L. Miličević, osebna komunikacija, avgust 2016).

5 Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite

Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite je nacionalna invalidska organizacija, ki so jo ustanovile nacionalne invalidske organizacije Slovenije – društva oziroma zveze z namenom zagotavljanja skladnega razvoja in izvajanja športa invalidov (Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, Statut, 2016).

Ustanoviteljice:

1. Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije,
2. Zveza društev slušno prizadetih Slovenije (sedaj: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije),
3. Društvo mišično obolelih Slovenije (sedaj: društvo distrofikov Slovenije),
4. Zveza paraplegikov Slovenije,
5. Društvo multiple skleroze Slovenije (sedaj: Združenje multiple skleroze Slovenije),
6. Zveza za pomoč duševno prizadetim Slovenije (sedaj: Sožitje – Zveza društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije),
7. Zveza društev invalidov Slovenije (sedaj: Zveza delovnih invalidov Slovenije),
8. Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije (sedaj: Sonček – Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije),
9. Zveza društev civilnih invalidov vojne Slovenije (sedaj: Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije).

Sedanje članice ZŠIS-POK so naslednje nacionalne invalidske organizacije:

- Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije,
- Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije,
- Zveza paraplegikov Slovenije,
- Zveza delovnih invalidov Slovenije,
- SONČEK – Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije,
- SOŽITJE – Zveza društev za pomoč ljudem z motnjami v duševnem razvoju Slovenije (Zveza Sožitje),
- Društvo distrofikov Slovenije,
- Združenje multiple skleroze Slovenije,
- Zveza društev CIV Slovenije,
- Društvo študentov invalidov Slovenije,
- Zveza društev vojnih invalidov,
- Zveza invalidskih društev ILCO Slovenije,
- Društvo laringektomiranih Slovenije,
- Društvo revmatikov Slovenije,
- Društvo paralizikov Slovenije (Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, O zvezi, 2016).

5.1 Cilji zveze

Cilji Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskega komiteja so razvijati, uveljavljati in izvajati šport invalidov tako na nacionalni kot mednarodni ravni. Cilj zveze je tudi vključevanje invalidov v družbo kot zelo pomembnega dejavnika, in ustvarjanje pogojev ter enakih možnosti za množično ukvarjanje s športom, kot tudi za ukvarjanje s tekmovalnim

športom in doseganje vrhunskih tekmovalnih dosežkov (Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, Statut, 2016).

5.2 Naloge zveze

Za doseg ciljev Zveza opravlja naslednje naloge:

1. ugotavlja interese in zagovarja potrebe invalidov na področju športa, ozavešča javnost in vpliva na spremembe, ki invalidom koristijo, in te tudi predlaga,
2. načrtuje, organizira in izvaja programe, ki omogočajo ukvarjanje s športom z namenom rekreacije, ohranjanja zdravja ali pa doseganja vrhunskih športnih rezultatov,
3. informira in vzpodbuja pristojne organe in organizacije za čim uspešnejše reševanje vprašanj,
4. spremlja in sodeluje pri oblikovanju državnih ukrepov, ki zadevajo šport in rekreacijo invalidov,
5. povezuje se z drugimi športnimi invalidskimi in neinvalidskimi organizacijami in se zavzema za integracijo športa invalidov,
6. razvija tiste športne in rekreativne aktivnosti, ki ohranjajo in razvijajo biološke, fizične in psihološke ter vzgojne sposobnosti invalidov, posebno pozornost pa posveča osebam s težjo stopnjo invalidnosti in mladim športnikom invalidom,
7. razvija in izvaja program državnih prvenstev, predvsem v programih, ki imajo povezavo z mednarodnimi tekmovanji,
8. skrbi za promocijo športa invalidov preko medijev, z opravljanjem marketinške dejavnosti in trženjem programov in dosežkov, tako zagotavlja sredstva za sofinanciranje programov,
9. prizadeva si za urejanje statusa športnikov invalidov in za ustrezno družbeno vrednotenje rezultatov, podeljuje priznanja, pohvale in nagrade,
10. zavzema se za vključitev športa invalidov v olimpijsko gibanje in za uresničevanje olimpijskih načel v športu invalidov, s poudarkom na preprečevanju dopinga (Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, Statut, 2016).

Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, Statut (2016) navaja, da za pridobivanje finančnih in drugih sredstev, ki so potrebna za financiranje Zveze in za doseg njenih ciljev, lahko zveza opravlja pridobitno dejavnost, vendar le v obsegu, ki je potreben za uresničevanje namena in ciljev Zveze. Ta pridobitna dejavnost je povezana z namenom in s cilji le, če lahko neposredno pripomore k uresničevanju namena oziroma ciljev, doprinos pa ni izključno v zagotavljanju prihodkov Zveze. Zveza lahko opravlja z mnogimi pridobitnimi dejavnostmi, te so le nekatere med njimi: nespecializirano posredništvo pri prodaji raznovrstnih izdelkov, izdajanje revij in druge periodike, drugo založništvo, obratovanje spletnih portalov, drugo informiranje, itd.

5.3 Tekmovalna pravila

Organizacija ter izvedba državnega prvenstva v plavanju se določa in ureja z določbami Tehničnega pravilnika za organizacijo in izvajanje tekmovanj v plavanju. Državno prvenstvo se izvede v skladu s Splošnim pravilnikom za izvedbo tekmovanj v Zvezi za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskem komiteju, pravilih FINA (Federation International de Natation Amateur), dopoljenih s pravili IPC Swimming Rules za plavanje invalidov, IPC pravilih za klasifikacijo plavalcev in določilih tega pravilnika. Termin, v katerem se izvaja državno prvenstvo, je določen v koledarju ZŠIS-POK (Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite). Tekmovanje se organizira posamično in ločeno po spolu ter po starosti na člansko in mladinsko kategorijo. Za izvedbo mladinske kategorije morajo biti prijavljeni vsaj trije tekmovalci, v nasprotnem primeru morajo sodelovati v članski kategoriji. Tekmuje se v disciplinah delfin, hrbtno, prsno in prosto, na 50 in 100 metrskih razdaljah. Za izvedbo posamezne discipline mora biti prijavljenih vsaj šest tekmovalcev iz različnih razredov. V kolikor sta v posameznih skupinah dva ali pa samo eden tekmovalec, lahko izvajalec združuje tekmovalce iz dve ali več razredov v isti disciplini. Na državnem prvenstvu v plavanju lahko sodelujejo vsi invalidi, ki po svoji stopnji invalidnosti sodijo v enega izmed razpisanih razredov (Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, Tehnični pravilnik za organizacijo in izvajanje tekmovanj v plavanju, 2016).

5.4 Financiranje

Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, Statut (2016) navaja, da ima Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, tri odbore:

- Odbor za Paraolimpijske igre,
- Odbor za igre Deaflympics,
- Odbor za igre Specialne olimpiade.

To so trije ločeni sistemi, vsi so financirani s strani Sveta Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) in sicer iz loterijskih sredstev. Tudi Sožitje, čigar članica je Specialna olimpiada, dobi denar od FIHO. Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, dobi denarja veliko več, saj deluje na področju športa na državni ravni. Sožitje je tisto, ki financira izključno državna tekmovanja, udeležbo na mednarodnih tekmovanjih pa financira Paraolimpijski komite (L. Miličević, osebna komunikacija, avgust 2016).

6 Prostovoljsko delo

»Prostovoljsko delo je delo, ki ga po svoji svobodni odločitvi in brez materialnih koristi opravlja posameznica oziroma posameznik v dobro drugih ali za skupno javno korist. (Etični kodeks organiziranega prostovoljstva) (Blazinšek, Oblak, Gornik in Vrankar, 2010). «

Široka definicija omogoča razlikovanje med prostovoljskim delom in prispevki, saj ta govori o delu in ne le o pomoči drugim. Hkrati ta definicija ne govori o razliki med opravljenim delom priložnostno ali med znanci ter delom, ki ga prostovoljci opravijo znotraj organiziranih oblik prostovoljstva (Blazinšek idr., 2010).

Blazinšek idr. (2010) navajajo, da kadar se za izvajanje prostovoljskega dela dogovarjamo sami s tistimi, ki naše delo potrebujejo, to imenujemo neformalno prostovoljsko delo. V tem primeru ves dogovor temelji na medsebojnem odnosu, ki je lahko kratkotrajen ali dolgotrajen, sodelovanje pa je stvar trenutnega dogovora. Kadar odnos med prostovoljcem in človekom vzpostavlja organizacija, je značilno, da se odnos formalizira, zato tudi govorimo o formalnem prostovoljskem delu. Prav formalno prostovoljsko delo ima svoje zahteve zaradi odgovornosti organizacije za zadovoljstvo vseh vpletenih, kakor tudi za odnose med njimi. Zato ga moramo organizirati in nadzirati, prostovoljce pa tudi izobraziti in podpreti pri njihovem delu. Prostovoljčeva vloga je, da za svoje opravljeno delo prevzame odgovornost. Pozanimal naj bi se za svoje naloge in odgovornosti, če mu teh ne predstavi mentor oziroma tisti, ki je odgovoren za sprejem prostovoljcev. Na začetku je vloga prostovoljca določena s strani organizacije, pri nekaterih pa ima prostovoljec proste roke. Vloga prostovoljca je povezana:

- z delom, ki ga opravlja (razlika, če dela z uporabniki ali se vključi v delovanje organizacije na lokalni, regijski, nacionalni ali celo mednarodni ravni),
- z odnosi, v katerih je z mentorjem, vodilnimi, uporabniki,...
- s časom, ki ga je pripravljen nameniti,
- z znanjem in izkušnjami,
- s tem, kakšna vloga jim je zaupana s strani organizacije

Prostovoljčeva vloga se s časom spreminja, tega si običajno ljudje sami želijo. V času sodelovanja lahko tako prostovoljec prevzame večje odgovornosti oziroma se spremeni njegovo delo. Na posameznika ugodno motivacijsko vpliva, kadar vidi, da je njegovo delo kvalitetno, da pri tem postaja čedalje boljši, samozavestnejši in izgublja strah. Posameznik tako bolj zaupa samemu sebi, bolj suvereno opravlja naloge in si postavlja nove izzive (Blazinšek idr., 2010).

»Slovenija je zgodovinsko prepletena s prostovoljstvom, pomoč med ljudmi je globoko zakoreninjena v naši deželi. V različnih sistemih dobiva prostovoljstvo nove preobleke, gre pa vedno za preprost in izjemno učinkovit izraz solidarnosti med ljudmi, vreden podpore in posebnega mesta v družbi (Zrcalo prostovoljstva in vloga države pri njegovem razvoju, 2015).«

6.1 Prostovoljstvo pri Specialni olimpiadi

Specialna olimpiada ne bi obstajala brez časa, energije, predanosti in navdušenja ljudi, ki se odločimo sodelovati in pomagati pri tem, da bi bil svet boljši (Volunteer for Special Olympics, 2016).

Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev (2016) navajajo, da prostovoljce, ki bodo pomagali pri tekmovanju, izberemo med srednješolci, študenti, starši, itd. Uporabimo jih tako pri sprejemu ekip, spremljanju ekip ali tekmovalcev na tekmovališče, kot pomočnike sodnikom, pomočnike pri podeljevanju medalij in priznanj, prav tako pa sodelujejo pri družabno-zabavnih aktivnostih.

Prostovoljstvo rešuje vsak organizator sam. Pomembno se je zavedati, da prostovoljstvo ne pomaga samo organizaciji, ampak tudi prostovoljcu samemu, saj širi svoja obzorja, sprejema drugačnost in na nek način spreminja svet (L. Miličević, osebna komunikacija, avgust 2016).

7 Sklep

V diplomski nalogi smo predstavili organizacijo plavalnih tekmovanj za otroke s posebnimi potrebami. Ko govorimo o športu oseb s posebnimi potrebami, je krovna organizacija, pod katero se športniki združujejo, Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite. Pod okriljem POK delujejo trije različni odbori športnikov invalidov, ki so med seboj, ko gre za uradna tekmovanja, nezdružljivi. Članica POK je tudi Specialna olimpiada Slovenije, ki odgovarja na vprašanja, ki so povezana s športom oseb s posebnimi potrebami.

Po zakonu med otroke s posebnimi potrebami uvrščamo otroke z najrazličnejšimi motnjami in primanjkljaji na različnih področjih življenja. Načini in stopnja pomoči takim osebam se razlikuje od posameznika do posameznika, vsekakor pa vsi potrebujejo prilagojeno izvajanje programov. Plavanje je šport, ki koristi celotnemu telesu in je ena najprimernejših dejavnosti za otroke s posebnimi potrebami, predvsem za tiste s prizadeto motoriko. Omogoča samostojnost pri gibanju, nasploh krepi telesne sposobnosti in tudi ugodno vpliva na počutje.

Specialna olimpijada je svetovni program za osebe z zmernimi in težjimi motnjami v duševnem razvoju, kakor tudi osebe z drugimi motnjami. S športom, otrokom s posebnimi potrebami omogoča tako ohranjanje kot razvijanje psihofizičnih sposobnosti, uči jih novih spretnosti, krepi njihov pogum, razvija sodelovanje in pomaga pri občutenju sreče in zadovoljstva ob uspehu oziroma sodelovanju. Specialna olimpiada je članica Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskega komiteja, ki je nacionalna invalidska organizacija, katere cilj je razviti in uveljaviti šport invalidov na nacionalni kakor tudi mednarodni ravni. Zveza si prizadeva za enake možnosti z ukvarjanjem s športom, kot tudi za ukvarjanje s tekmovalnim športom in doseganjem vrhunskih dosežkov.

Ker je delo z otroki s posebnimi potrebami specifično, moramo posebno pozornost nameniti organizaciji tekmovanj za le-te. Ključno vlogo predstavlja organizacijski odbor, na čelu katerega je vodja prireditve. Vodja prireditve je tisti, ki določi splošne cilje in načrtuje program celotne prireditve, pri tem pa mora upoštevati populacijo in število udeležencev, kakor tudi primernost objektov, število prostovoljcev in materialne zmožnosti. Pomembno vlogo predstavlja vodja regije, kakor tudi glavni trener, ko govorimo o turnirjih. Ena ključnih dolžnosti organizatorja je, da so športniki pošteno razvrščeni znotraj tekmovalnih skupin. Velik dejavnik pri organizaciji tekmovanj predstavlja financiranje le-teh, in tudi s financiranjem povezani pokrovitelji.

Pri uresničitvi tovrstnih tekmovanj predstavljajo pomembno vlogo prostovoljci, ki ne pomagajo samo pri organizaciji tekmovanja, temveč na nek način izpopolnjujejo tudi sebe in spreminjajo svet. Iz lastnih izkušenj lahko povem, da biti prostovoljec pomeni nekaj več. Pomeni pridobivanje nekih novih znanj, izkušenj, veliko novih dogodivščin in druženje z med seboj neenakimi ljudmi. Pri delu s takimi osebami spoznamo prave vrednote življenja, na katere v realnem življenju nemalokrat pozabimo. Občutek, ki da dobimo v zameno za dobrosrčnost, prijaznost in pomoč, je neprecenljiv.

8 Viri

- Blazinšek, A., Oblak, A., Gornik, J. in Vrankar, M. (2010). *ABC prostovoljstva: priročnik za mentorje*. Ljubljana: Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva. Str. 11
- Cakiči, P., Križnar, K. in Vajs, J. (2011). *Plavanje: priročnik za trenerje plavanja specialne olimpijade*. Ljubljana: Društvo specialna olimpiada Slovenije
- Fundraising and Development*. (2012). Special Olympics Resources. (10.8.2016).
Pridobljeno iz
<http://resources.specialolympics.org/RegionsPages/content.aspx?id=38086>
- Kapus, V., Štrumbelj, B., Kapus, J., Jurak, G., Šajber Pincolič, D., Vute, R.,... Čermak, V. (2001). *Plavanje: Učenje in osnove biomehanike*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Karpljuk, D., Usenik, R., Nuzdorfer, P., Videmšek, M., Hadžić, V., Florjančič, M.,... Meško, M. (2013). *Športna dejavnost otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami*. Ig: CUDV Draga.
- Navodila za organizacijo regijskih iger in turnirjev*. (29.7.2016). Specialna olimpiada Slovenije. Pridobljeno iz <http://www.specialna-olimpiada.si/si/za-clanice/knjiznica/>.
- Pravilnik o sofinanciranju tekmovanj Specialne olimpiade Slovenije*. (7.8.2016). Specialna olimpiada Slovenije. Pridobljeno iz <http://www.specialna-olimpiada.si/si/za-clanice/knjiznica/>.
- Prezentacija SOS*. (2012). Specialna olimpijada Slovenije. (8.8.2016). Pridobljeno iz
www.specialna-olimpiada.si/file/8209/prezentacija-sos_2012.pdf
- Sport Rules*. (2016). Special Olympics. (12.8.2016). Pridobljeno iz
<http://media.specialolympics.org/resources/sports-essentials/general/Sports-Rules-Article-1.pdf>
- Spoznajte nas*. (25.7.2016). Specialna olimpiada. Pridobljeno iz <http://www.specialna-olimpiada.si/si/spoznajte-nas/>.
- Tomić, Z. (1994). Otroci. *Otrok in družina*, 43 (2), 14-15.
- Vidovič, I., Srebot, I., Cerar, M. in Markun Puhan, N. (2003). *Hopla, ena dva, tri zame! : gibanje in športna vzgoja za specialne pedagoge, ki poučujejo otroke in mladostnike z zmerno, s težjo in težko motnjo v duševnem razvoju*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Vojnovič, L., Jamšek, P., Novak, T., Bahovec, A., Kobal Tomc, B. in Gerl, N. A. (10.8.2016). *Zrcalo prostovoljstva in vloga države pri njegovem razvoju. Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva, 2015*, str. 3. Pridobljeno iz

http://www.filantropija.org/wpcontent/uploads/2016/04/SF_Booklet_Prostovoljstvo_La_yout_AVG-2015_WEB.pdf.

Volunteer for Special Olympics. (7.8.2016). Special Olympics. Pridobljeno iz http://www.specialolympics.org/Sections/Get_Involved/Volunteer_for_Special_Olympics.aspx

Vute, R. (1999). *Izziv drugačnosti v športu*. Ljubljana: Debora.

Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskega komiteja (2016). Statut. Pridobljeno 25.7.2016 s svetovnega spleta: <http://www.zsis.si/ozvezi/statut/>.

Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite (2016). Tehnični pravilnik za organizacijo in izvajanje tekmovanj v plavanju. Pridobljeno 25.7.2016 s svetovnega spleta: www.napotidoria.si/wp-content/uploads/2015/06/tp-plavanju.pdf.

Zveza za šport invalidov Slovenije – paraolimpijski komite (2016). Pridobljeno 28.7.2016 s svetovnega spleta: <http://www.zsis.si/ozvezi/>.